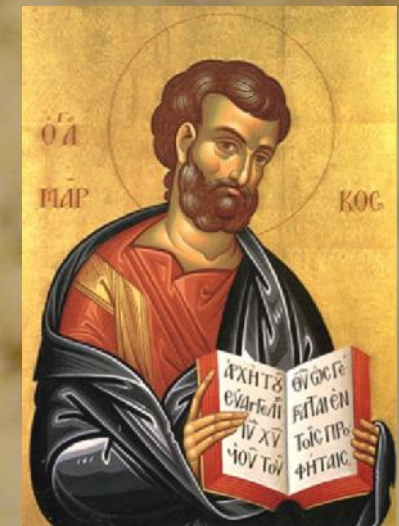
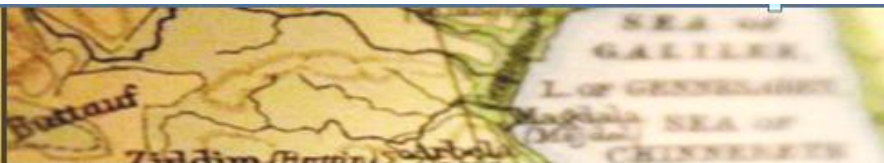

Markus' verhaal
de nieuwe Exodus
in Jezus

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus machtige daden & woorden

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat.

Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.

En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit. En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.

(Mk.2:23 – 3:6)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Overzicht

Proloog (1:1-14/15)

Jezus en Jesaja's nieuwe exodus verlossing (1:14/15 - 8:21/30)

- Jahweh's overwinning aangekondigd (1:14/15 – 45)
- Nieuwe wijnzakken: onenigheid rond Jezus (2:1 – 3:19/30)
- Tekenen van de nieuwe exodus en Jezus' verwerping (3:20/31 – 6:13)
- Brood, zuurdeeg en het onbegrip van de discipelen (6:14 – 8:21/30)

De weg van de nieuwe exodus (8:22/31 – 10:45/52)

1^e lijdensaankondiging en onderwijs (8:31 – 9:1)

- Verheerlijking op de berg (9:2-13)
- Opnieuw een fiasco na een nieuwe Sinaï ervaring (9:14 – 29)

2^e lijdensaankondiging en onderwijs (9:30 - 41)

- Ware heiligheid (9:42 – 10:31)

3^e lijdensaankondiging (10:32 – 45)

- Blinde Barthimeüs (10:46 -52)

Aankomst en verwerping in Jeruzalem (11:1 – 15:47)

- Jezus' aankomst in Zijn tempel (11:1 – 12:44)
- Oordeelsaankondiging over de tempel en de erkenning v/d Mensenzoon (13:1-37)
- Jezus' proces, dood en graf (14:1 – 15:47)

Epiloog 'want zij waren bang' (16:1-8)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'Niemand naait een lap nieuwe stof op een oud kleed; anders scheurt het nieuwe ingezette stuk iets van het oude kleed zelf af en de scheur wordt erger. En niemand doet jonge wijn in oude zakken; anders zal de wijn de zakken doen barsten en de wijn wordt uitgestort en de zakken gaan verloren; maar jonge wijn moet men in nieuwe zakken doen.

En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat!

(Mk.2:21-28)

- ❖ Farizeeën & discipelen v. Johannes vastten → tussenkomst van Jahweh → eindtijd focus
- ❖ Waar jullie voor aan het vasten zijn → jullie hebben geen notie van wat komen gaat!
- ❖ Waar jullie voor aan het vasten zijn → fundamentele veranderingen met zich meebrengen

Het oude kan 'het nieuwe' niet bevatten en beide kunnen onmogelijk samen gaan!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'Niemand naait een lap nieuwe stof op een oud kleet; anders scheurt het nieuwe ingezette stuk iets van het oude kleet zelf af en de scheur wordt erger. En niemand doet jonge wijn in oude zakken; anders zal de wijn de zakken doen barsten en de wijn wordt uitgestort en de zakken gaan verloren; maar jonge wijn moet men in nieuwe zakken doen.

En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat!

(Mk.2:21-28)

'Denk niet aan de dingen van vroeger, let niet op de dingen van het verleden. Zie, Ik maak iets nieuws!
(Jes.43:18,19)

'Zie, er komen dagen, spreekt de Jahweh, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, niet zoals het verbond dat Ik met hun vadersen gesloten heb op de dag dat Ik hun hand vastgreep om hen uit het land Egypte te leiden Mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt Jahweh. (Jer.31:31,32)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'Niemand naait een lap nieuwe stof op een oud kleed; anders scheurt het nieuwe ingezette stuk iets van het oude kleed zelf af en de scheur wordt erger. En niemand doet jonge wijn in oude zakken; anders zal de wijn de zakken doen barsten en de wijn wordt uitgestort en de zakken gaan verloren; maar jonge wijn moet men in nieuwe zakken doen.

En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat!

(Mk.2:21-28)

'Daarom zie, de dagen komen, luidt het woord van Jahweh, dat niet meer zal gezegd worden: Zo waar Jahweh leeft, die de Israëlieten uit het land Egypte heeft gebracht, maar veeleer: Zo waar Jahweh leeft, die de Israëlieten heeft doen optrekken uit het Noorderland en uit al de landen waarheen Hij hen verdreven had; ja, Ik zal hen terugbrengen in het land dat Ik aan hun vaders gegeven had.'

(Jer.16:14,15)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

- ❖ Een fundamentele verandering die zal optreden → de plaats & betekenis van 'sabbat'
- ❖ Meteen een 'binnenkomer' die het karakter van de indringende veranderingen illustreert...
- ❖ De God van Israel is de Scheppergod die rustte op de 7^e dag → hun scheppingsverhaal
- ❖ Naar hun scheppingsverhaal - de God die de wereld gemaakt heeft → teken van trouw

'Laat de Israëlieten dan de sabbat in acht nemen, door de sabbat te houden, al hun generaties door, als een eeuwig verbond. Hij zal tussen Mij en de Israëlieten voor eeuwig een teken zijn, want Jahweh heeft in zes dagen de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag heeft Hij gerust en Zich verkwikt.' (Ex.31:16)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

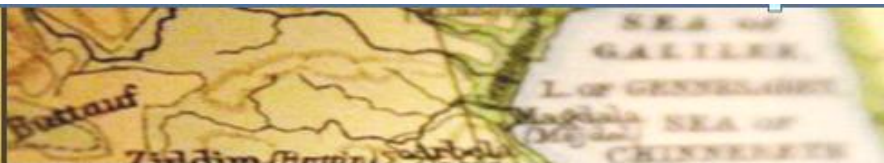
Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

- ❖ Een fundamentele verandering die zal optreden → de plaats & betekenis van 'sabbat'
- ❖ Meteen een 'binnenkomer' die het karakter van de indringende veranderingen illustreert...
- ❖ De God van Israel is de Scheppergod die rustte op de 7^e dag → hun scheppingsverhaal
- ❖ Naar hun scheppingsverhaal - de God die de wereld gemaakt heeft → teken van trouw
- ❖ Een v/d hoofdredenen waarom Israel in ballingschap moest → niet bewaren v/d sabbat

'Dan zal het land rusten en zal het behagen scheppen in zijn sabbats jaren. Alle dagen dat het verwoest ligt, zal het rusten, omdat het niet rustte gedurende uw sabbatten, toen u het bewoonde.' (Lev.26:34-35)

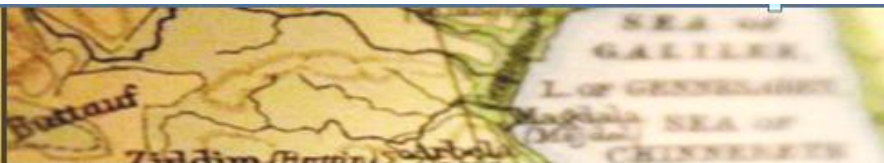
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

- ❖ **Waarom brengt Jezus de Heer, David hier voor de aandacht? Wat is de connectie?**
- ❖ Wat is het verband tussen: Davids overtreding - de handeling van de discipelen op sabbat?
- ❖ David is binnen de Joodse traditie een ware held, *die niemand met de vinger zal nawijzen!*
- ❖ *fouten als deze worden binnen de traditie vaak goedgepraat, er is altijd wel een uitleg voor...*
- ❖ **bedekte kritiek:** Jullie 'held' overtrad heel duidelijk de wet en jullie vergoelijken zijn gedrag
- ❖ Mijn discipelen doen niet onwettigs en toch vergunnen jullie hen geen bewegingsruimte

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

- ❖ David krijgt alle ruimte terwijl zijn overtreding een veel grotere inbreuk is op de wetgeving
- ❖ De wijze van interpretatie van de hogepriester **versus** de interpretatie van de Farizeeën
- ❖ De hogepriester schat Davids nood hoger in dan Gods bedoelingen met deze verordening
- ❖ Wat maakt jullie tot betere uitleggers dan *hij die deel uitmaakt van Gods geschreven woord!*
- ❖ Jullie inschatting van de sabbatsverordening is **fundamenteel** verkeerd georiënteerd...

WAAROM?!

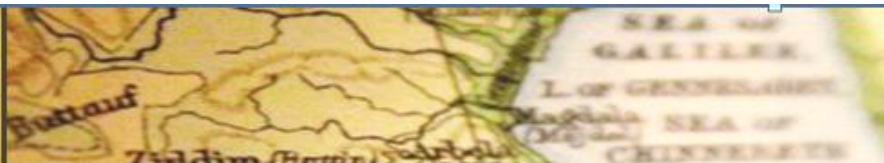
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

- ❖ **Jullie farizeeën leven in het verkeerde scheppingsverhaal!**
- ❖ Heeft God eerst de Wet geschapen en daarna de mens? ➡ levensdoel - naleven de Wet?!
- ❖ Sabbat is niet geschapen naar Gods beeld & gelijkenis, De Torah is niet naar Gods beeld
- ❖ Farizeeën geven de Torah een waardigheid die God enkel aan de mens heeft toebedacht
- ❖ **Hoe wordt de boodschap van de Torah & Profeten 'beknopt' 'samengevat'?**
- ❖ Vanuit dit oogpunt kan 'de sabbat' bewaren nooit het doel zijn, maar 'mensen' bewaren!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat.

Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat!

(Mk.2:23-28)

❖ Jezus' benadering is in dit opzicht geen baanbrekende visie:

'De sabbat is jullie overgeleverd, jullie zijn niet overgeleverd aan de sabbat'

(Mekilta 109b op Ex.31:14)

❖ Wie is de enige 'Heer' (kurios) over wie we tot nu toe in Markus **1x** iets vernomen hebben?

❖ **Aan wie behoort de sabbat trouwens?**

'maar de zevende dag is de sabbat van Jahweh, uw God; dan zult gij geen werk doen,..!' (Ex.20:10, 16:25)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

❖ Jezus' benadering is in dit opzicht geen baanbrekende visie:

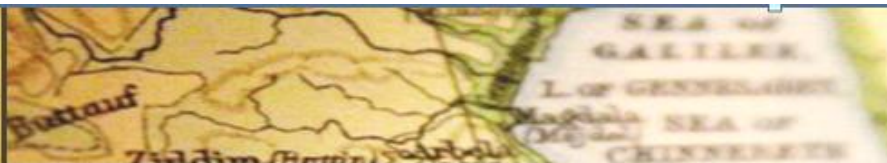
'De sabbat is jullie overgeleverd, jullie zijn niet overgeleverd aan de sabbat'

(Mekilta 109b op Ex.31:14)

❖ Wie is de enige 'Heer' (kurios) over wie we tot nu toe in Markus **1x** iets vernomen hebben?

❖ **Aan wie behoort de sabbat trouwens?**

'Gij dan, spreek tot de Israëlieten: maar mijn sabbatten moet gij onderhouden, want dat is een teken tussen Mij en u,...!' (Ex.31:13)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

❖ Jezus' benadering is in dit opzicht geen baanbrekende visie:

'De sabbat is jullie overgeleverd, jullie zijn niet overgeleverd aan de sabbat'

(Mekilta 109b op Ex.31:14)

❖ Wie is de enige 'Heer' (kurios) over wie we tot nu toe in Markus **1x** iets vernomen hebben?

❖ **Aan wie behoort de sabbat trouwens?**

'Ieder zal voor zijn moeder en zijn vader ontzag hebben en mijn sabbatten houden:

Ik ben Jahweh, uw God!' (Lev.19:3)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat.

Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat!

(Mk.2:23-28)

- ❖ Anders gezegd, Jezus de HEER bepaalt wat **het identiteitskenmerk** is van Gods volk!
- ❖ Het 'teken' van verbondstrouw aan God is niet de sabbat *maar hoe wij mensen behandelen*
- ❖ Farizeeën zijn zo gefocust op het naleven van de wet in respons op Gods genade
- ❖ Zij vergeten dat Gods intentie met de gave van de Torah mensgericht is, *geen doel op zich*
- ❖ De Torah is gegeven opdat Israël 'Gods karakter' zou vertonen *onder de volkeren*
- ❖ **De oorzaak ligt in het verkeerd begrijpen van de functie van het Sinai verbond in Gods plan**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

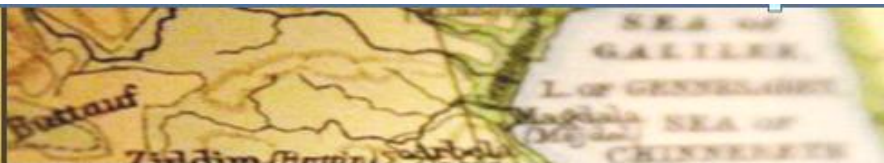
Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat.

Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat!

(Mk.2:23-28)

- ❖ Anders gezegd, Jezus de HEER bepaalt wat **het identiteitskenmerk** is van Gods volk!
- ❖ Het 'teken' van verbondstrouw aan God is niet de sabbat *maar hoe wij mensen behandelen*
- ❖ Farizeeën zijn zo gefocust op het naleven van de wet in respons op Gods genade
- ❖ Zij vergeten dat Gods intentie met de gave van de Torah mensgericht is, *geen doel op zich*
- ❖ Eens je dat vergeet, ga je snel God als wapen 'gebruiken' om 'andersgezinde' *te bestrijden*
- ❖ Eens je dat vergeet, ga je snel de Torah 'gebruiken' *om mensen te verdrukken*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

- ❖ De Mensenzoon is Heer ook van de sabbat → van toepassing op de hele mensheid
- ❖ Jezus is onder ons gekomen om ons te leren wat het betekent om waarlijk mens te zijn
- ❖ Hij, de Mensenzoon, verklaart ons Gods bedoelingen met de sabbat voor alle mensen
- ❖ Omdat sabbat gemaakt is om de mens, is de mens ook 'heer' van de sabbat
'De sabbat is jullie overgeleverd, jullie zijn niet overgeleverd aan de sabbat'
(Mekilta 109b op Ex.31:14)
- ❖ De sabbat moet uiteindelijk ons mensen 'bewaren' en niet andersom → **barmhartigheid**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Korenaren plukken op Sabbat

'En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is? En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren? En Hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat. Daarom is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.'

(Mk.2:23-28)

- ❖ Heilig leven voor God op sabbat betekent **barmhartigheid betonen** en geen offers...
- ❖ Wees heilig want Ik ben heilig → barmhartigheid & genade betonen is **ware heiligheid**
- ❖ Wat jullie als volk prioritair moet kenmerken → de erkenning: ieder mens is naar Gods beeld
- ❖ Jezus herdefinieert wat het betekent om God **waarlijk te kennen**
- ❖ De Torah is gegeven om Gods karakter te vertonen en **niet te gaan lijken op de Torah**
- ❖ De Torah 'dienen' omwille van de Torah vormt je naar de 'dode' letter en **niet naar de Geest**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De genezing van de verschrompelde hand

'En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit.

En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.'

(Mk.3:1-6)

- ❖ De **HEER** van de sabbat in de synagoge! → Een demonstratie van 'zijn' principe?
- ❖ *Nooit mag de sabbatsverordening een verhindering zijn voor 'de bewaring' van mensen?*
- ❖ *Let op wat hier samenkomt* → synagoge, de sabbat, een genezing en Schriftuitleg
- ❖ Deze 5^e en laatste aanvaring met de Farizeeën brengt alle belangrijke elementen samen!!
- ❖ **Waarom 5?** → 5 boeken van Mozes? → 5 kwesties die **tonen** hoe je de Torah begrepen hebt?
- ❖ Is Jezus' 'verhelderende' vraag bedoelt als 'herinnering' aan Deuteronomium 30 ?!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De genezing van de verschrompelde hand

'En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit.

En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.'

(Mk.3:1-6)

- ❖ **Waarom juist de genezing van een man met een 'verschrompelde hand' in de synagoge?**
- ❖ ***Poëtische omschrijving voor iemand die op het punt staat te sterven...***

'Mijn dagen zijn als een langer wordende schaduw en ik verdor als gras.' (Ps.102:11)

'Vanonder verdorren zijn wortels, en vanboven worden zijn twijgen afgesneden.
De gedachtenis aan hem zal van de aarde vergaan,...' (Job 18:16,17)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De genezing van de verschrompelde hand

'En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit.

En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.'

(Mk.3:1-6)

- ❖ Waarom juist de genezing van een man met een 'verschrompelde hand' in de synagoge?
- ❖ *Poëtische omschrijving voor Gods oordeel...*

'En het gebeurde, toen de koning het woord van de man Gods hoorde, ...dat Jerobeam zijn hand van op het altaar uitstreckte en zei: Grijp hem! Maar zijn hand, die hij tegen hem had uitgestrekt, verstijfde, zodat hij hem niet meer naar zich toe kon trekken.' (1Kon.13:4)

'Zeg: Zo zegt Jahweh de Heer: Zal hij gedijen? Zal hij niet zijn wortels uitrukken en zijn vruchten afplukken, zodat hij verdort?' (Ezech.17:9)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De genezing van de verschrompelde hand

'En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit.

En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.'

(Mk.3:1-6)

- ❖ **Waarom juist de genezing van een man met een 'verschrompelde hand' in de synagoge?**
- ❖ ***Poëtische omschrijving voor Israel in ballingschap dat wacht op verlossing...***

'De hand van Jahweh was op mij, en Jahweh bracht mij in de geest naar buiten en zette mij neer, midden in een vallei. Die lag vol beenderen. Hij deed mij er aan alle kanten omheen gaan. En zie, er lagen er zeer veel op de grond van de vallei, en zie, ze waren zeer dor. ... Toen zei Hij tegen mij: Mensenkind, deze beenderen zijn heel het huis van Israël. Zie, ze zeggen: Onze beenderen zijn verdord en onze hoop is vergaan, wij zijn afgesneden!

(Ezech.37:1,2,11)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De genezing van de verschrompelde hand

'En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit. En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.'

(Mk.3:1-6)

- ❖ Staat de man metafoor voor Israel in ballingschap, geoordeeld & dor, hopen op verlossing?
- ❖ Symboliseren Farizeeën de alternatieve verlossing die het herstel van Israel verhinderen?
- ❖ Het obstakel dat hen verhindert om uit ballingschap terug te kunnen komen is... **sabbat**
- ❖ Zij menen dat de enige weg om terug te keren uit ballingschap bestaat *in regeltjes naleven*
- ❖ Jezus zegt **NEEN!** ➡ Bewaar mensen i.p.v. regels en je zult uit ballingschap terugkeren!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

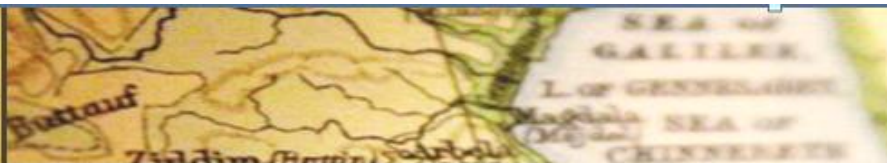
De genezing van de verschrompelde hand

'En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit.

En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.'

(Mk.3:1-6)

- ❖ Ironisch genoeg is Israel *net om die reden* in ballingschap gegaan...
- ❖ Ze aanbaden God in hun tempel, brachten offers en kenden gebed & vastentijden !
- ❖ **Wat deden ze juist niet?** *Mensen & relaties bewaren...*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De genezing van de verschrompelde hand

'En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen. En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan! En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Streck uw hand uit.

En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.'

(Mk.3:1-6)

'Zie, op uw vastendag zoekt u uw eigen wens, en beult u al uw arbeiders af. Zie, u vast om te twisten en ruzie te maken en om goddeloos op de vuist te gaan. Vast niet zoals heden als u uw stem wilt laten horen in de hemel. Zou dit het vasten zijn dat Ik verkies: dat de mens zich een dag lang verootmoedigt, dat hij zijn hoofd buigt als een riet en zich neerlegt in rouwgewaad en as?

Noemt u dat vasten en een dag die Jahweh welgevallig is? Is dit niet het vasten dat Ik verkies: dat u de boeien van de goddeloosheid losmaakt, dat u de banden van het juk ontbindt, dat u de onderdrukten vrij laat heengaan en dat u elk juk breekt? Is het niet dit, dat u uw brood deelt met wie honger lijdt, en de ellendige ontheemden een thuis biedt, dat, als u een naakte ziet, u hem kleedt, en dat u zich voor eigen vlees en bloed niet verbergt? Dan zal uw licht doorbreken als de dageraad, en uw herstel snel intreden.' (Jes.58:3-8)

Markus' verhaal
de nieuwe Exodus
in Jezus

